

Modernizace stáji zvířatům prospěla

Základním předpokladem pro chov zvířat je zajištění krmivové základny a ustájecích prostor. Odpovídající stájové prostředí je pak samozřejmým požadavkem jak pro samotná zvířata, tak ošetřující personál. To si podniky zabývající se živočišnou produkcí uvědomují stejně jako to, že klíčem ke snižování výrobních nákladů je i využívání moderních technologií. Vybrat způsob, který by ve všech ohledech vyhovoval zadání, rozhodně není jednoduché. Konečné rozhodnutí se odvíjí od ceny na jedné straně a doby realizace na straně druhé. Zemědělské družstvo Haňovice je příkladem toho, že trpělivost se vyplácí.

V úvodu je třeba zmínit, že ZD Haňovice, které vzniklo transformací původního zemědělského družstva v roce 1992, se v živočišné výrobě zaměřuje na chov skotu a prasat. Zásadní podmínkou pro podnikání v komoditě mléko a vepřové maso byla ekonomická výhodnost, což znamenalo výrazně snížit výrobní náklady pod realizační cenu. Management podniku hospodařícího v Olomouckém kraji spatřoval rezervy v zastaralých stájích. V první fázi plánované technologické modernizace, kterou zajišťovala společnost BD Tech, se nejprve zrekonstruoval bývalý velkokapacitní kravín pro 600 dojnic, dalším krokem byla kompletní přestavba chovu prasat.

Pro efektivnější produkci mléka

„Vybrat nejlepší způsob, jak zrekonstruovat technologicky zastaralé stáje, nám trvalo dost dlouho. Hodně času jsme strávili na exkurzích po farmách a hledáním ideálního partnera mezi specializovanými firmami. Z několika nabídek u nás nakonec vyhrála ta od firmy BD Tech, protože představovala komplexní řešení našeho problému. Byli stoprocentní a nic neošidili, čas který jsme plánovanému projektu věnovali, se rozhodně zaplatil,“ zaznělo na adresu rekonstrukce provozů živočišné výroby odstartované před devíti roky v kanceláři předsedy podniku.

Řešení interiéru zrekonstruované stáje s boxovým ustájením pro 544 holštýnek s otevřenými bočními stěnami osazenými sítí a svinovací plachtou zahrnovalo kompletní pře-

profilování původní stavby. Prevenci před tepelným stresem zajišťují ventilátory, které mohou být v případě potřeby kombinovány s mlžiči ochlazujícími stáj vodní mlhou. V hnojných chodbách se s variabilní rychlostí posouvají hydraulické lopaty, kejda pak putuje sběrným kanálem do bioplynové stanice. Před jejím vybudováním byla čerpána do plechových nádrží s nerezovou vložkou, které před devíti lety byly spolu s novými čerpadly hlavní novinkou rekonstruovaného kejdového hospodářství. Nyní slouží k uskladnění digestátu.

„Momentálně máme na středisku 855 kusů skotu, z toho 469 holštýnských dojnic, 333 jalovic a zbývající počet telat. Zatímco jalovičky slouží na obnovu stáda, býčky prodáváme ve věku dvou týdnů do zahraničí. Současnou užitkovost máme na průměru 9700 kg mléka při složkách 3,98 % tuku a 3,48 % bílkovin.

Jaroslav Balatka

Do Olmy Olomouc ročně dodáme 4 160 000 litrů, část čerstvého mléka v množství okolo čtyř tisíc litrů prodáme v podnikové prodejně. Pokud jde o reprodukci, zabřezávání jalovic je na úrovni 60 % se spotřebou 1,6 inseminační dávky na kus, u krav je to 42 % se 2,3 inseminační dávkou. Ztráty telat nepřevyšují deset procent. Krávy brakujeme v průměru na třetí a vyšší laktaci, vyřazená zvířata zpeněžujeme na jatkách v Poličce a v Kostelci na Hané. Chov mléčného skotu se podílí na celkových tržbách podniku necelou jednou třetinou a pro naše podnikání je tak klíčovou disciplínou. Z toho důvodu zvažujeme navýšení početních stavů dojnic na cílový stav 500 kusů,“ prozradil vedoucí chovu skotu Jaroslav Balatka.

Welfare pro prasnice i jatečná prasata

Prasata se na celkových tržbách zmiňovaného zemědělského druž-

stva podílejí jednou pětinou. Také v tomto případě bylo záměrem modernizace chovu zejména zlepšení ekonomických výsledků. Kompletní rekonstrukcí prošla jak porodna pro 250 prasníc spojená s odchovnou chovných prasníc s kapacitou 90 kusů na farmě v Sobáčově, tak středisko v Bílé Lhotě, kde se vykrmuje na dva tisíce zástavových selat.

Zatímco u odstavených selat v předvýkrmu a výkrmových prasat se využívá technologie mokrého krmení dodaná firmou BD Tech (Hydrojet, Hydromix), u prasníc jsou nainstalované systémy suchého krmení. Z firemních propozic se dočtete, že systém Hydrojet je vhodný pro menší skupiny selat do hmotnosti 40 kg. Umožňuje zkrmovat směs s vysokým obsahem sušiny i přes 30 %. Podáváním malých a čerstvých dávek několikrát za den minimalizuje riziko infekce a průjmů. Mimo to ještě umožňuje redukovat velikost jednotlivých krmných dávek

Jana Kellnerová

Skupinově ustájené prasnice

Sřtředisko v Bílé Lhotě má ustájovací kapacitu pro dva tisíce výkrmových prasat

„V Sobáčově máme selata v devíti odděleních. Ve skupinových kotcích jsou ustájená na plastových roštích s polymerbetonovými vodními výhřevnými deskami. Ve výkrmu je třináct sekcí po 200 kusech, celkem 147 krmných ventilů dávkuje krmníní tñíkrát za den. Krmná dávka se odvíjí od nastavené krmné křivky, která zohledňuje aktuální hmotnost jatečných zvířat. Na rozdíl od předchozí kategorie jsou prasata ustájená na betonových roštích umístěných na podroštových kejdomých vanách, odkud se kejda přečerpává do jímek, z nichž se odváží do bioplynové stanice. Automatická podtlaková ventilace, která přivádí vzduch nasávacími klapkami a odvádí ho odtahovými komíny, se stará o welfare zvířat ve stájích. Legislativně vymezenou pohodu zvířat pomáhají naplňovat také

pomůcky na hraní v podobě zavěšených řetízků,“ uvedla vedoucí chovu prasat Jana Kellnerová. Na porodně je šest oddělení s celkovou kapacitou 96 porodních

míst. Standardní pozinkované porodní kotce s nerezovým výklopovým korytem jsou na roštu – litiiovém pod prasnicí a plastovém s výhřevnou deskou pod selaty. Podobně jako v předchozím případě se využívá podtlakového systému odklizu kejdy. Individuálně ustájená zvířata se krmí suchou směsí z objemných dávkovačů, skupinově ustájené prasnice mají k dispozici průběžné polymerbetonové koryto, do něhož se směs dávkuje postupně. Nad každým krmným místem se nachází objemový dávkovač a dávkovací spirála, která dávkuje definitivní krmnou dávku 90–110 g/min do koryta. Cílem této krmné metody je udržet všechna zvířata ve skupině na svých krmných místech.

Samozřejmostí každé stáje je dobře a spolehlivě fungující ventilační systém, který zajistí dostatečný přívod čerstvého vzduchu – v zimě přehřátého, a naopak v létě ochlazeného na požadovanou teplotu. Zvláštní důraz je pak kladen na funkční bezpečnost ventilačního systému.

Ve finále ozdravení chovu

Součástí strategie zlepšující ekonomiku chovu prasat bylo i ozdravení chovu, v němž se chovatelé z Olomoucka potýkali s PRRS, mykoplasma a cirkovirem.

„Naskladnění v předloňském roce nakoupených prasniček předcházela důkladná mechanická očista a dezinfekce zrekonstruovaných stájí, včetně napájecích a krmnicích

K vyhledávání říje chovatelé používají bederní oblouky

technologií. Současně jsme zavedli striktní dodržování zásad biosekurity. Abychom mohli praktikovat uzavřený obrot stáda, snížili jsme stavy oproti předchozímu roku o dvě stě prasnic. Nakupujeme pouze inseminační dávky. Pokud jde o genetiku, zvolili jsme kombinaci Topigs. Začínali jsme linií 40, nyní máme vlastní odchov linie 20. Na zvýšení zmasilosti jatečného prasete využíváme inseminační dávky linie s vysokým podílem krve pietrainy," pokračovala vedoucí chovu.

Podnikem přijatá preventivní opatření minimalizující rizika záchytu výše uvedených onemocnění přináší lepší výsledky. K včasnému odhalení případných problémů napomáhají i orientační zkoušky zdravotního stavu stáda realizované v jarním a podzimním termínu. „V chovu se nám osvědčil třítydenní cyklus, to zname-

ná, že v jednom týdnu odstavujeme selata, ve druhém inseminujeme a ve třetím hlídáme porody. Prasnice jsou momentálně na čtvrtých vrzích, jejich dosavadní užitkovost je na úrovni 11,5 odchovaného selete ve vrhu, což při obrátkovosti 2,4 vrhu do roka představuje 26,6 odchovaného selete. Naším cílem je osmadvacet odchovaných selat. Vícečetné vrhy jsou však problematické z důvodu nízké hmotnosti selat při narození. Synchronizaci říje praktikujeme pouze u prasniček, v eroscentru všechny plemence stimuluje říjeným světelným režimem a přidavkem energetického krmného doplňku. K vyhledávání říje používáme stimulační oblouky, k tomu účelu máme i dva kance průběže z vlastního odchovu, kteří jsou v uličce před prasnicí i při samotné inseminaci," doplnila Jana Kellnerová.

Individuálně jsou prasnice ustájené jen na nezbytně dlouhou dobu

Nainstalovaná technologie mokrého krmení v odchovně selat

Bioplynová stanice ZD Haňovice je v provozu od loňského roku

V Haňovicích vykrmují selata od hmotnosti 26 kg. Ve výkrmu dosahují přírůstku 840 g při konverzi blížíci se k podnikem vytyčené hodnotě 2,8 kg. Finální produkci s podílem libového masa okolo 56 % dodávají na jatky do Českého Těšína a do Mladějovic. V každém turnusu vyskladí 400 až 450 jatečných prasat.

Živočišná výroba je náročnější

Čtvrtina podnikem obhospodařované výměry 2144 ha zemědělské půdy slouží k zajištění krmivové základny pro skot, kterou představuje 4000 tun kukuřičné siláže, 500 až 600 tun CCM, 2000 tun travních senáží a stejné množství vojtěškových senáží a konečně 500 až 600 tun cukrovských řízků. Pro potřeby živočišné výroby se uplatní ještě 200 tun volné a 400 tun balíkové slámy, uskladněné pod střechou.

Z tržních plodin na orné půdě pěstují obilniny, řepku a cukrovku. Největší část výměry orné půdy družstvo vyčleňuje ozimé pšenici, kterou s výnosem 7,5 t/ha sklízí z 580 ha. Na o 200 ha menší ploše (385 ha) dále pěstují jarní ječmen, u něhož dosahují hektarového výnosu šesti tun, na 187 ha řepku se 3,8 až 4 tunami z hektaru, na 50 ha kukuřici na zrno s deseti tunami na hektar a na 256 ha cukrovku s hektarovým výnosem 70 tun.

K ekonomické prosperitě podniku by měla napomoci i bioplynová stanice o výkonu 1 MW, která je v provozu od loňského roku a byla postavena bez investičních dotací. Zpracování

vedlejších produktů živočišné výroby a zbytků krmiv (pokrývají téměř 40 % výkonu, zbývající podíl se dodává z biomasy pěstované na 200 hektarech) v tomto ekologickém zařízení výrazně přispělo ke zlepšení životního prostředí. Zatímco vyrobená elektrická energie je určena k prodeji, pro potřeby podniku slouží odpadní teplo za účelem vytápění, ohřevu vody nebo sušení.

Chod podniku se daří zajišťovat sedmapadesáti zaměstnanci, z toho dvacet včetně techniků dělá v živočišné výrobě. Z hlediska tržeb tvoří největší, a to čtyřicetiprocentní podíl produkce z rostlinné výroby, chov skotu se na tržbách podílí třiceti procenty, u prasat je podíl nižší, respektive dvacet procent.

„Z pohledu chovu prasat je otázka, co se bude dít dále, bez národních podpor je tento sektor neudržitelný. Ještě bychom mohli zvládnout produkci zástavových selat, ale vykrmovat jatečná prasata při současných cenách už v žádném případě. Živočišná výroba je ve všech ohledech náročnější a v porovnání s podniky zabývajícími se výhradně rostlinnou produkcí jsme v nevýhodě. Věci by prospělo, kdyby podpory v rostlinné i živočišné výrobě byly vyvážené. Nemělo by se přitom zapomínat na kompenzace omezení vyplývajících z nitrátové směrnice, která zvyšují náklady na ochranu rostlin a limitují intenzitu produkce. Jinými slovy prodražují výrobu," řekl na úplný závěr předseda družstva Ing. Václav Kuba. *

Martin Jedlička